

European Digital Media Observatory

ΕΣΤΙΑΣΗ ΤΗΣ ΚΑΚΟΒΟΥΛΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ ΤΟΝ ΙΟΥΛΙΟ

Μηνιαία αναφορά #38 - δίκτυο ελέγχου γεγονότων του EDMO

Δημοσιεύτηκε στις 22 Αυγούστου 2024

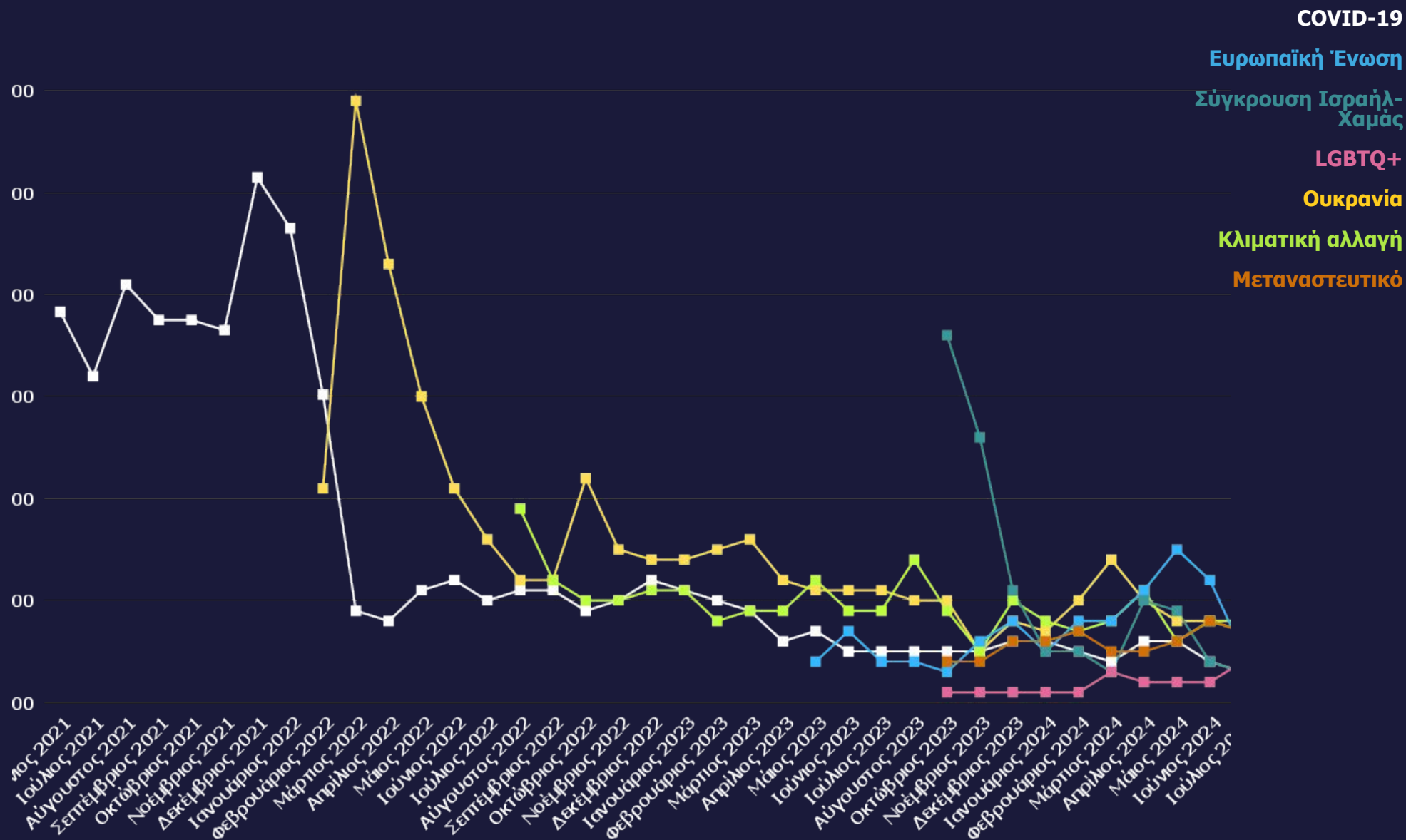
Η ΚΑΚΟΒΟΥΛΗ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΕ ΦΘΙΝΕΙ, ΕΝΩ Η ΚΛΙΜΑΤΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΤΟ ΘΕΜΑ ΠΟΥ ΣΤΟΧΕΥΣΑΝ ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟ ΤΑ ΑΦΗΓΗΜΑΤΑ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Οι 30 οργανισμοί-μέλη* του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO, οι οποίοι συνεισέφεραν στοιχεία για την εν λόγω αναφορά, δημοσίευσαν συνολικά 1,699 άρθρα fact-checking μέσα στον Ιούλιο του 2024. Από αυτά τα άρθρα, 134 (8%) αφορούσαν παραπληροφόρηση σχετικά με την κλιματική αλλαγή, 122 (7%) παραπληροφόρηση σχετικά με θέματα μετανάστευσης, 117 (7%) παραπληροφόρηση σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία, 92 (5%) παραπληροφόρηση που σχετίζεται με την ΕΕ, 62 (4%) παραπληροφόρηση κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας και θεμάτων που αφορούσαν έμφυλα ζητήματα, 55 (3%) παραπληροφόρηση που αφορούσε την COVID-19, 46 (3%) παραπληροφόρηση σχετικά με τον πόλεμο μεταξύ Ισραήλ και Χαμάς.

Μετά από μήνες αξιοσημείωτης έντασης, η κακόβουλη παραπληροφόρηση αναφορικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση μειώθηκε σημαντικά τον Ιούλιο. Το συνεπακόλουθο ποσοστό αφηγημάτων παραπληροφόρησης που παρατηρήθηκαν αυτή τη περίοδο για την ΕΕ μειώθηκε κατά περισσότερο από 50%, πηγαίνοντας από 12% τον Ιούνιο σε 5% Τον Ιούλιο. Ως αποτέλεσμα, η παραπληροφόρηση σχετικά με την κλιματική αλλαγή έγινε το θέμα παραπληροφόρησης με την μεγαλύτερη στόχευση, παρότι το ποσοστό σχετικών αφηγημάτων ήταν το ίδιο πρακτικά με τον Ιούνιο. Η παραπληροφόρηση κατά της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας και θεμάτων που αφορούσαν έμφυλα ζητήματα διπλασιάστηκε, πιθανόν λόγω του κύματος ψευδών ισχυρισμών σχετικά με τους Ολυμπιακούς αγώνες. Τα ποσοστά αφηγημάτων σχετικά με την COVID-19, και την κρίση στην Μέση Ανατολή είναι τα μικρότερα καταγεγραμμένα από την αρχή καταγραφής μέσω των αναφορών του EDMO. Τα ποσοστά παραπληροφόρησης για τα υπόλοιπα ζητήματα παρέμεινε σχεδόν σταθερή.

*Οργανισμοί ελέγχου γεγονότων που συνεισέφεραν σε αυτή την αναφορά: AFP, APA, Correctiv, Delfi, Demagog.cz, Demagog.pl, DPA, Eesti Päevaleht, EFE Verifica, Ellinika Hoaxes, Eurocomunicare, Factcheck Vlaanderen, FactReview, Faktisk, FranceTV, Funky, InfoVeritas, Lakmusz, Logically Facts, Maldita, Newtral, Oštro, PagellaPolitica/Facta, Polígrafo, Pravda, Re:Baltica, The Journal Fact-Check, TjekDet, VerificaRTVE, Verificat

% ποσοστό παραπληροφόρησης από το σύνολο που σχετίζεται με τα εξής θέματα

ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΕΚΛΟΓΕΣ ΣΤΗ ΓΑΛΛΙΑ

Ο δεύτερος γύρος των βουλευτικών εκλογών στη Γαλλία, ο οποίος έλαβε χώρα στις 7 Ιουλίου, ήταν ένα από τα βασικά θέματα στα οποία εστίασαν αφηγήματα παραπληροφόρησης τον Ιούλιο. Συγκεκριμένα, η απρόσμενη νίκη της αριστεράς αποτέλεσε βάση για πολυάριθμους ψευδείς ισχυρισμούς.

Πέραν των αβάσιμων ισχυρισμών για χειραγώγηση των ψήφων, αφηγήματα παραπληροφόρησης - τα οποία εντοπίστηκαν σε πολυάριθμες χώρες της ΕΕ - προσπάθησαν να πλαισιώσουν την ήττα της ακροδεξιάς ως "νίκη για τους μετανάστες". Για παράδειγμα, ψευδείς ισχυρισμοί έκαναν λόγο για τεράστια πλήθη μουσουλμάνων τα οποία βγήκαν στους δρόμους του Παρισιού για να γιορτάσουν τα αποτελέσματα, ανεμίζοντας σημαίες της Παλαιστίνης αντί της Γαλλίας, ή κρατώντας πανό με το σύνθημα "Η Γαλλία ανήκει στους μετανάστες". Άλλοι ψευδείς ισχυρισμοί ανέφεραν πως ένας από τους ηγέτες της νικήτριας αριστερής συμμαχίας, Ζαν-Λυκ Μελανσόν, υποσχέθηκε να κάνει την αραβική επίσημη γλώσσα της Γαλλίας ως επιβράβευση για την, υποτιθέμενη, "αραβική ψήφο" στις εκλογές. Οι εν λόγω ψευδείς ισχυρισμοί κυκλοφόρησαν στην Γερμανία, την Ισπανία, την Ελλάδα, την Πορτογαλία, και άλλες χώρες της ΕΕ.

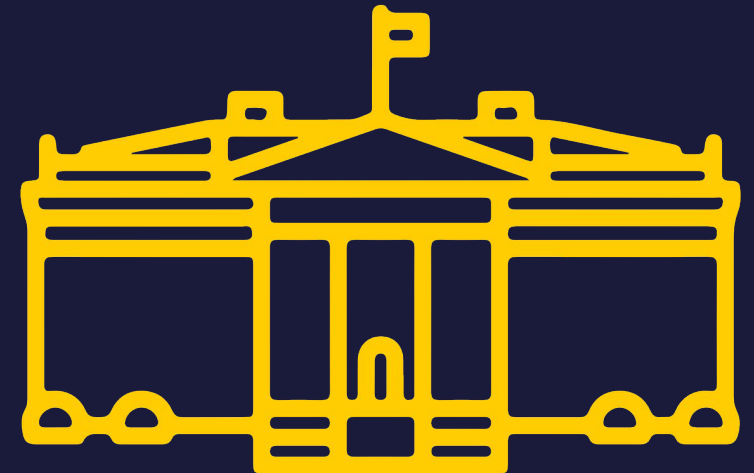
Αντίστοιχα αφηγήματα κυκλοφόρησαν και μετά τις βρετανικές εκλογές. Ο νέος Πρωθυπουργός, Κιρ Στάρμερ, κατηγορήθηκε ψευδώς ότι ήταν πρόθυμος να κάνει την αραβική επίσημη γλώσσα της χώρας, ενώ μια εικόνα που κυκλοφόρησε και ήταν πιθανότατα αποτέλεσμα χρήσης λογισμικού Τεχνητής Νοημοσύνης, υπονοούσε ότι οι μουσουλμάνοι στην χώρα ήταν ιδιαίτερα θετικοί με την εκλογή του.

ΨΕΥΔΕΙΣ ΙΣΧΥΡΙΣΜΟΙ ΓΙΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΤΩΝ ΗΠΑ ΕΝΤΟΠΙΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΕΣ ΧΩΡΕΣ

Τα αφηγήματα παραπληροφόρησης που εντοπίστηκαν και σχετίζονται με θέματα πολιτικής αφορούν και γεγονότα εκτός της ΕΕ. Συγκεκριμένα, αρκετοί ψευδείς ισχυρισμοί σχετικά με τις εκλογικές καμπάνιες στις ΗΠΑ εντοπίστηκαν σε διάφορες χώρες της ΕΕ.

Η απόπειρα δολοφονίας του πρώην προέδρου και νυν υποψήφιου προέδρου των ΗΠΑ, Ντόναλντ Τράμπ, έγινε αντικείμενο πολλών αβάσιμων θεωριών συνωμοσίας. Μερικοί από τους πιο διαδεδομένους ισχυρισμούς έκαναν λόγο για στημένη απόπειρα, ή για συμμετοχή ακτιβιστή της Αντίφα ή ατόμου που σχετίζεται με το κόμμα των Δημοκρατικών. Άλλοι αστήρικτοι ισχυρισμοί ανέφεραν ότι ο επίδοξος δολοφόνος ήταν τρανς γυναίκα, ότι απαγορεύτηκε στον ακροβολιστή που προστάτευε τον Τραμπ να σταματήσει τον επίδοξο δολοφόνο, ότι η απόπειρα σχεδιάστηκε από τους Δημοκρατικούς και ότι ορισμένοι "ελίτ" ήξεραν για την απόπειρα εκ των προτέρων. Επίσης η επίθεση χρησιμοποιήθηκε προς ενίσχυση του ισχυρισμού ότι η αποτυχία των μυστικών υπηρεσιών, της ομοσπονδιακής υπηρεσίας που προστατεύει πολιτικούς ηγέτες, ήταν αποτέλεσμα της ανικανότητας των γυναικών της υπηρεσίας να κάνουν σωστά τη δουλειά τους.

Την ίδια περίοδο, ο νυν πρόεδρος των ΗΠΑ, Τζο Μπάιντεν, έγινε στόχος πληθώρας θεωριών συνωμοσίας ως, ενώ όταν αποσύρθηκε, τα αφηγήματα παραπληροφόρησης στόχευσαν την αντιπρόεδρο και νυν υποψήφια για την προεδρία των ΗΠΑ, Καμάλα Χάρις. Οι ψευδείς ισχυρισμοί ανέφεραν ότι η Harris γεννήθηκε άντρας ενώ άλλα αφηγήματα προσπάθησαν να την συνδέσουν με τον Τζέφρι Έποσταιν. Ευρύτερα, έγινε στόχος μισογυνιστικών και ρατσιστικών αφηγημάτων, τα οποία ενώ κυκλοφόρησαν και στην ΕΕ, κατά βάση ξεκίνησαν από τις ΗΠΑ.

ΑΛΛΑ ΣΧΕΤΙΚΑ ΑΦΗΓΗΜΑΤΑ ΚΑΚΟΒΟΥΛΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ

Όπως και με τα αφηγήματα για το Ευρωπαϊκό Πρωτάθλημα Ποδοσφαίρου τον Ιούνιο, αντίστοιχη διάδοση κακόβουλης παραπληροφόρησης σημειώθηκε και για τους Ολυμπιακούς Αγώνες τον Ιούλιο. Ψευδή αφηγήματα εκμεταλλεύτηκαν την προσοχή που έλαβε η εκδήλωση και την γεωπολιτική της σημασία για να περιγράψουν την οργάνωση ως αποτυχημένη - πριν καν ξεκινήσει η εκδήλωση και στην τελετή έναρξης.

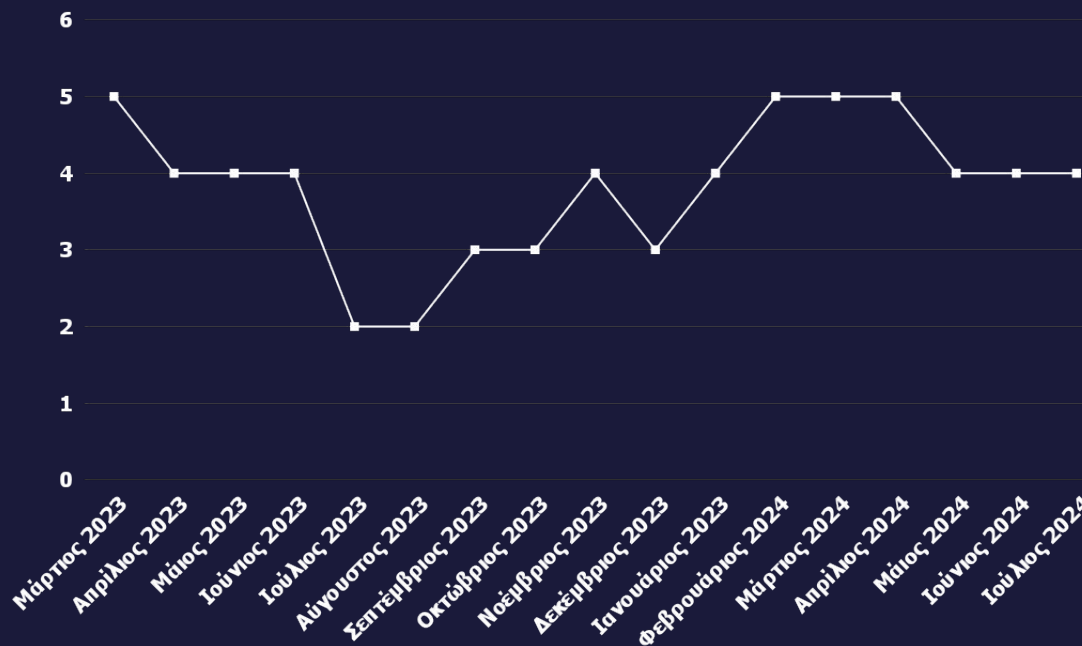
Ληστείες στο Ολυμπιακό χωριό, τεράστιες διαδηλώσεις κατά της εκδήλωσης από ομάδες πιστών και εμφάνιση αρουραίων: ψευδείς ιστορίες, οι οποίες κυκλοφόρησαν κυρίως από φιλορωσικά κανάλια προπαγάνδας, προσπάθησαν να χρησιμοποιήσουν την εκδήλωση για να ασκήσουν κριτική στην Γαλλία και τους ηγέτες της ή για να δημιουργήσουν εντάσεις μέσα από θέματα που αυξάνουν την πόλωση της κοινής γνώμης. Ένα τέτοιο θέμα ήταν ο αβάσιμος ισχυρισμός ότι διεμφυλικές αθλήτριες συναγωνίζονταν στη κατηγορία των γυναικών, αμφισβητώντας το πόσο δίκαιο ήταν οι αγώνες και αναπαράγοντας την εικασία περί πολιτικής βούλησης για μεροληψία υπέρ ΛΟΑΤΚΙ+ αθλητών.

Οι ψευδείς ισχυρισμοί για τον πόλεμο στην Ουκρανία συνεχίζουν να κάνουν λόγο για επικείμενη κλιμάκωση της σύγκρουσης, αναφέροντας μάλιστα άμεση εμπλοκή του NATO σε επιχειρήσεις ή επικείμενη συμμετοχή χωρών της ΕΕ στον πόλεμο. Την ίδια στιγμή η Ουκρανική ηγεσία κατηγορείται ότι μιοθετεί ναζιστική ιδεολογία, ότι επιβάλλει "αξίες της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας" και ότι απομυζεί οικονομικούς πόρους λόγω του πολέμου. Στην ίδια γραμμή με μια ρωσική καμπάνια κακόβουλης παραπληροφόρησης η οποία διακινείται εδώ και αρκετό καιρό, ένας από τους πιο ευρέως διαδεδομένους ψευδείς ισχυρισμούς τον Ιούλιο ανέφερε ότι η σύζυγος του Προέδρου της Ουκρανίας, Ολένα Ζελένσκα, αγόρασε αυτοκίνητο πολυτελείας στην Γαλλία, "αξίας σχεδόν 4.5 εκατομμυρίων ευρώ".

ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗ ΜΕ ΧΡΗΣΗ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟΥ ΤΕΧΝΗΤΗΣ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗΣ

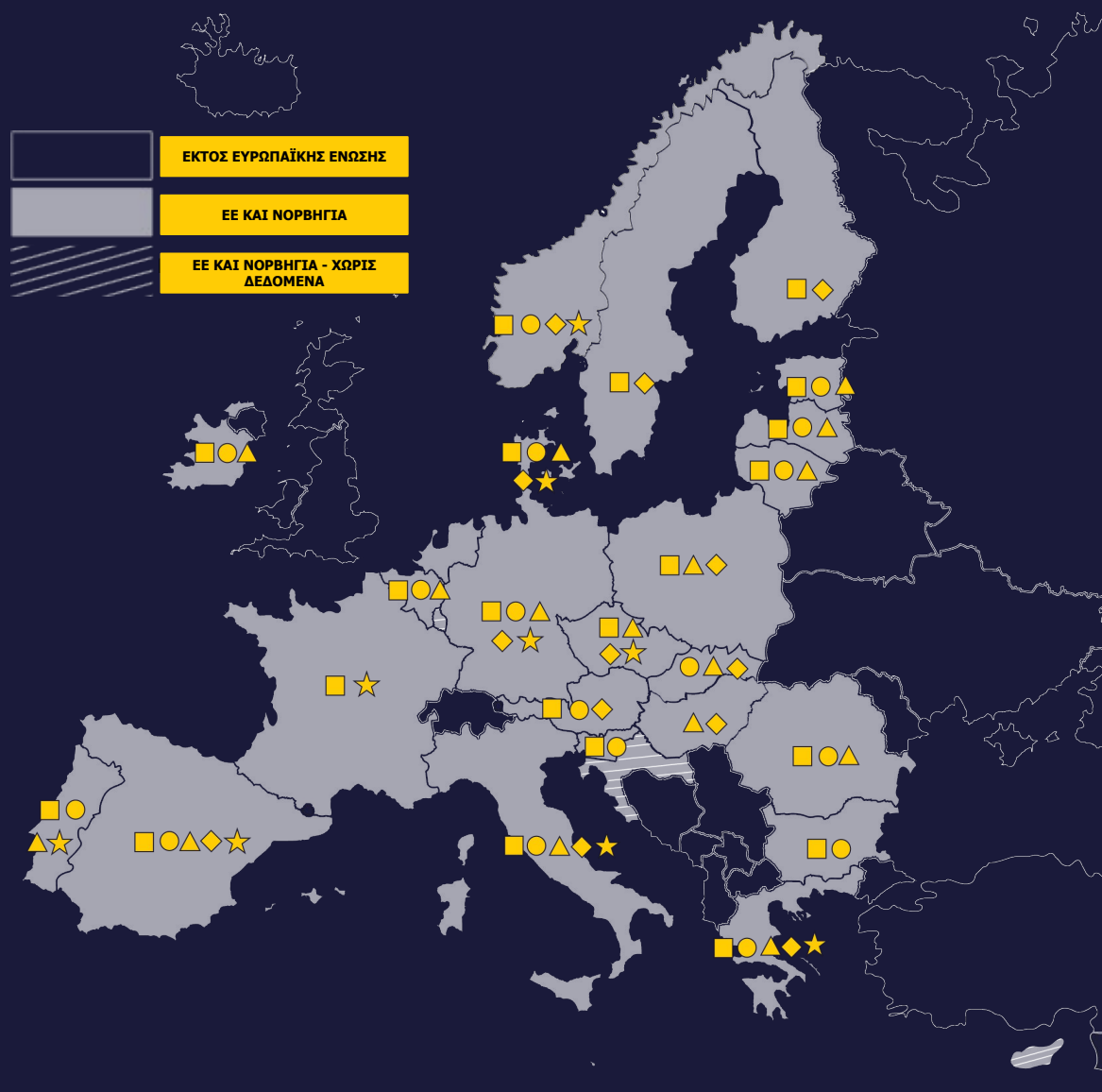
Το ποσοστό παραπληροφόρησης με χρήση υλικού που δημιουργήθηκε με λογισμικό ΑΙ παραμένει σταθερό τον Ιούλιο. Από τα 1,699 άρθρα fact-checking τα 67 περιλάμβαναν εξέταση θεμάτων με χρήση αυτής της τεχνικής για διασπορά κακόβουλης παραπληροφόρησης. Αυτό αντιστοιχεί στο 4% του συνόλου το ίδιο με τον Φεβρουάριο και τον Μάρτιο.

Υλικό που δημιουργήθηκε με λογισμικό Τεχνητής Νοημοσύνης χρησιμοποιήθηκε για προώθηση ψευδών ισχυρισμών, συμπεριλαμβανομένων εικόνων του Γάλλου Προέδρου Εμανουέλ Μακρόν να κάνει μπάνιο σε λασπωμένα νερά στον Σηκουάνα ή την Καμάλα Χάρις σε προσωπικές στιγμές με τον Τζέφρι Έποσταϊν. Απάτες με χρήση deepfakes εμφανίζουν ακόμα ευρεία διάδοση χρησιμοποιώντας προσωπικότητες εντός της εκάστοτε χώρας ή και εκτός για να απομυζήσουν δεδομένα και χρήματα. Βίντεο του Ίλον Μάσκ που έχουν τροποποιηθεί με χρήση Τεχνητής Νοημοσύνης, τα οποία έχουν κυκλοφορήσει και εντός ΕΕ, εικάζεται ότι έχουν οδηγήσει στην ξαπάτηση πολλών ανθρώπων.

ΟΙ 4 ΨΕΥΔΕΙΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ ΜΕ ΤΗΝ ΠΙΟ ΕΥΡΕΙΑ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΝΩΣΗ ΤΟΝ ΑΠΡΙΛΙΟ, ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΕΛΕΓΧΟΥ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ ΗΤΑΝ:

- Η επίθεση στην Πενσυλβανία εναντίον του Ντόναλντ Τραμπ ήταν στημένη
- Ο άντρας που πυροβόλησε τον Ντόναλντ Τραμπ στην εμφάνιση του στην Πενσυλβανία ήταν μέλος της Αντιφα και/ή εγγεγραμμένο μέλος του κόμματος των Δημοκρατικών
- ▲ Ο πύραυλος που χτύπησε το νοσοκομείο Oshkmatdyt στο Κίεβο προήλθε από ουκρανικό ανταεροπορικό πυροβολικό
- ◆ Η Ολένα Ζελένσκα, σύζυγος του Προέδρου της Ουκρανίας Ζελένσκι, αγόρασε αυτοκίνητο πολυτελείας έναντι αρκετών εκατομμυρίων ευρώ.
- ★ Κυκλοφόρησαν εικόνες της Καμάλα Χάρις να αγκαλιάζει τον Τζέφρι Επισταίν

ΟΙ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ ΕΠΙΒΕΒΑΙΩΜΕΝΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΙΣ ΠΑΡΑΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ ΣΕ ΕΘΝΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Ουκρανοί αποπειράθηκαν να σκοτώσουν τον Πρωθυπουργό της Ουγγαρίας πριν το ταξίδι του στην Μόσχα

Μετανάστες εξαπέλυσαν μαζικές επιθέσεις εναντίον αστυνομικών στην Σουηδία

Το νησί της Σερίφου κάρκε επί σκοπού ώστε να δημιουργηθεί χώρος για 87 ανεμογεννήτριες

Η Λευκορωσία έχει υψηλότερα πρότυπα ζωής από την Λετονία η οποία είναι στα όρια της χρεοκοπίας

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

Οι πληροφορίες που περιέχονται σε αυτή την αναφορά συλλέχθηκαν μέσω ερωτηματολογίου το οποίο στάλθηκε στους οργανισμούς ελέγχου γεγονότων οι οποίοι είναι μέλη του δικτύου ελέγχου γεγονότων του EDMO (<https://edmo.eu/fact-checking-community/>).

Περίοδος αναφοράς: 1-31 Ιουλίου 2024. Αριθμός απαντήσεων: 30.

Βασικοί ελεγκτές της αναφοράς: Tommaso Canetta και Enzo Panizio, Pagella Politica/Facta.
Για περισσότερες πληροφορίες: t.canetta@pagellapolitica.it.

Το EDMO έχει λάβει χρηματοδότηση από την Ευρωπαϊκή Ένωση υπό τον αριθμό συμβολαίου: LC-01935415